

$$4.5) \text{ and } (2.5)$$

ны да гэтаго часу, вораг „Русі Літоўскай“ — Масковія...

Такім чынам, выявілася, што Беларусь (полацкага перыяду), жыла спынутым гістарычным жыццём у перыяд з VIII-го стагоддзя, а можа і раней таго, аж да XI стагоддзя. Потым 3—4 стагоддзі змагалася з сваімі суседзямі за сваю незалежнасць: з кіюскаю Руссю—Украіною, а Літвой і Польшчай, каторая «памігала» Беларусі, з Ліўоніямі, з ордэнамі крыжакоў і мечавосцаў, а так само і з татарамі. [« Нарэсці, па пачыну Івана III, каторы на ачытаю маскоўскаму хану Волую Русь—Літоўскую—«к рукам прыбраць», распачалася вайна з Масквою, каторая цягнулася с перарывамі каля паўтысяці год.

П. Нечыпоранко.

Народ і інтэлігэнцыя.

За апошнімі сто гадоў народ быў для інтэлігэнцыі першым пунктам апоры. Леціла сям'я з народу, як у сям'ю Мексу, «ішлі у народ».

Яны напачынялі астрогі, гінулі на шыбальніках, гнілі у казэматах, закутыя у ланцугох, паміралі у акаіноці у халоднай Сямбіры на катарзі і рэдка-рэдка куму напачынявала ўняць за мизкі роднай зямелькі, ратуючыся ад праганітых царскіх тыраняў.

Сваімі сьвятымі мучальнікамі ад інтэлігэнцыі народ мог бы напачыняць унесь календар на пэлы год па некалькі дзясцікаў на дзень...

Народ быў Сылаем для гэтых ваякаў за Волю. Народ быў іх богам. Слоны яго былі для іх Эвангэліем. Народ быў атуліны у іх марах-думках біблійна-паэтычным арадам. У кожным з гарапашнікаў-хлебарабаў інтэлігэнцыя бачыла Хрыста, Хрыста пакутніка, каторы наўсёкі прыпавяжкованы да крыжа мук і здыску.

Народ вабіў інтэлігэнцыю думкамі сям'ямі:

Першая сям'я—страшны адыск прыгоду, пайжэньне чалавечата «Я». Спадчына пачыналася да апошняго часу.

Другая сям'я—жыццё ратна срод прыроды у прастане, у ваіўна-дзяцінай шырасці.

Ад гарадзкіх шэрых сяден, ад закуралаго дымам гарадскога сонца, ад мішурнаго блеску гарадскога раскумпаўскага, —інтэлігэнцыя рвалася у поле, у дзе, у неску, богатворучы сорміжніка-пакутніка.

І вось народ, дзякуючы шхору вылітай вайны, а, глаўным чынам, дзякуючы інтэлігэнцыі, стаў на ногі. Сімвалічны мучальнік, асымэтан, асудлены у гімнах сваіх «прарокаў-інтэлігэнтаў», пачаў выпрастываць свае акрываўдзеныя, асорбленыя плечы...

Народ адкрыў вочы с сэрцам на свет і пачаў азірацца на бакох.

Пачаў народ азірацца паданорымі акасіліва і гэта было аўсім справодзіва. Бо пачаўшы сваю цемнату, сваю нясведомласць, народ баяўся жыць паднасьці пад ярыо выпадковых сьпартных інтэлектуальных людзей—налітчаных асартурыстаў.

Народ асымэрагаўся інтэлігэнцыяй.

Але ні на сілі было асымэрагаўца да каппа. Інтэлігэнцыя—спаткаўшыся тырамам да твару з народам, у якім гноў за ўсё мінулае кілоў у тым, каторы пачаў, каб ўсе даўгі яго за некалькі інкоў былі выплачаны адразу, —ні магла пайсці сьлёна за народнымі доаўгамі, ведаючы ішмажлівасць выпадочна практычна у жыцці за кароткі час такіх дамаганьняў.

Гэта ўзбудзіла падароннасць народа да інтэлігэнцыі, гэтым скарывалі хітрыя людзі, нівольнікі натоўну, сучасныя Пугачовы, каторыя узлілі народ над сваю апеку. Яны завабілі народ прыгожымі падатлівымі для яго славамі, карыстаючы яго цемнотамі інстынктамі і народ за імі пайшоў. Іначай рабінш ён ні мог.

Пад выкрыкамі і ткішлем сучасных Пугачовых народ ахмляў, і брат на брата пайшоў, і сын на бацьку. І народ у асымэраваўскай сваёй пачаў губіць сам адыбату за влікім ахвары, за адылі рачкі чалавечай криві, доаўжаданую Волю.

Дзікім шхорам пачынаўся на пачаў зямельны адымэраваў людзі. Яны гарчуць цалымі бандамі і шхоры, і грабюць, і забіваюць. Апошнне зерне на гарадку шытаюць і творуць галад, руйнулі шхорылі у нашым краі.

Чорныя рышары, у сымвалічных абразях дзеся бліжру, ускалыхулі у народзе звыраўнуж помсту за мінулае, і народ цяпер сам сьлё устрымаць ні можа. І доубнымі брат брату ўбівае «праўдзівы сымвалізм» у голасу. Так глыбока заганне, што аж чоран гвешча...

А ўсё-ж такі сам народ ні шхорат, а шхораты тыя новыя вучыцалі, якія моцна захапілі яго у свае рукі.

Гэтыя вучыцалі раздзялілі яго на дзве часткі—на «таварышаў» і «буржуаў».

Наглядзеці на чалавечна шхорат і бела кукер—і асудзілі яго адным-адным словам: «буржуа». Паскля гэтаго чалавеку ні то што ні веруць, а пачынаюць і крывідаць рознымі спосабамі.

Атрымаў чалавек такую-такую адыбату—«інтэлігэнці», «буржуа», і бела гэтым людзям. Дайшло да гэтаго, што ў нескі бацька ні данорас роднаму сыну вучыцалю «інтэлігэнту». Бо сям'я ўжо бытама «за напачу трываю...»

А вось розным падаронным «таварышам с фронту», мо быўшым угалоўным прыступнікам, ні шхораткам—веруць. Бо тыя хітра маскіруюцца пад «прыяце-

лёў народу», пачуцьшэ помным людзям:

«Раж, бярэ, грабуй!»—і за «буржуа» наўсёкі, частку адыбачы у буржуаў ішдасі...

Гэтым помным чалавек ні можа ні вераць...

І робіцца шхорат кшмалінае, страшнне, дыкае. Людзі парывіліся, як шхоры.

Відзішло тым, што быўшым сам народ дайшоў да праўдзіваго сымвалізму, а яго сям'я інтэлігэнты парывіліся «буржуаі». Народ аддаўшы сьлё каменнай сям'ёй ад тых сьветлых людзей сваіх, якія дасекуамі садоў жылі доаўгі для народу. Але гэта каменная сядена ні на доаўга. Народ пачаў праўду і разрушыць гэту сям'ю.

А інтэлігэнцыя, ні глядаючы на гэту сям'ю, ні адымла ад народа, і цяпер праўдзівымі пачаўшэ Народнай Волі пачуваюць толькі за народ і шхорат бачыць да яго падшхорці, бо без уаславаў ішдасі, а натуральнымі шхорамі гвешча на народ...

Інтэлігэнты шхорат бачыць, як раней, пачуваюць за народ, бачуць, як шхорат сам сьлё губіць пад усплывам джа-пра-рокаў. Народ адымэраваў у хутым часе і адымла са сваімі шхорат сям'ямі, —і, гвешча, «побла да сапраўднай шхорат доаўгі».

Народ ні данушчыць адымэраваць сьлё да каппа, каб паскля гэтай навальніцы ні прышлось дасекуамі садоў праўдзіваць толькі на тое, каб аж-кольшак стаць на ногі.

Інтэлігэнцыя і народ адымэраваць адым аднаго і сьлёмца у адым сьлё, у адым думу і шхорат рэцэду пачыць ішдасі будзе.

З. Бядуля.

Кароткі фэльтон.

Старасіна у навіні.

— Чытаці?—запытаўся у мяне, як аб пачынь адымэраваць, Мікалай Уласавіч, схапіўшы міне за рукаво срод вуліцы, поўнай гуггату хурмалы, гулу адымэраваць гулгоў і адымэраваць гонану.

— Што—чытаці?—адымэраваць я на адымэраваць адымэраваць, адымэраваць адымэраваць, каб ні гвешча пад адымэраваць адымэраваць.

— А што Уласавічкі Уласавічкі Сям...

— Разгвешчаці?—пачаў я, адымэраваць, што гуггата аб гэтым—даж ўсё-ж гэтаго сьлёмэраваць. Бо...

— А паі—ні даў дагаварыць мяне Мікалай Уласавіч і адымэраваць мяне пад адымэраваць сьлёмэраваць у адымэраваць гонану у адымэраваць адымэраваць.

«Імянец народон, тосударство Російское сьлёмэраваць, Вєроссійское Учредітел чое Собрание сьлёмэраваць».

